

สรุปคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 3/2559 เรื่อง การยกเว้นการใช้บังคับกฎหมายว่าด้วยการผังเมืองและกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

จัดทำโดย มูลนิธินิติธรรมสิ่งแวดล้อม (EnLAW)

เจตนารมณ์ของคำสั่ง: รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ แต่เนื่องจากข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามกฎหมายผังเมืองและข้อกำหนดตามกฎหมายควบคุมอาคารยังไม่สอดคล้องและเป็นอุปสรรคต่อการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ดังนั้นเพื่อให้สามารถดำเนินการจัดตั้งและบริหารจัดการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษได้อย่างเป็นรูปธรรมและรวดเร็ว จึงอาศัยอำนาจมาตรา 44 แห่งรัฐธรรมนูญ (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ.2557 ออกคำสั่งฉบับนี้ อันจะเป็นประโยชน์ในการปฏิรูปเศรษฐกิจของประเทศ

เนื้อหาของคำสั่งโดยสรุป:

(หมายเหตุ: ตัวอย่าง ก1 ก2 ก3 ข1 ข2 ค1 และ ค2 เป็นตัวอย่างที่ผู้จัดทำเอกสารกำหนดขึ้นเองเพื่อความสะดวกในการอธิบายทำความเข้าใจเนื้อหาของคำสั่ง)

ข้อ 1. ให้ยกเว้นการบังคับใช้

ก1. กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวม

ก2. กฎกระทรวงหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่กำหนดบริเวณห้ามก่อสร้างอาคารฯ

(ที่ออกโดยอาศัยอำนาจตาม พ.ร.บ.ควบคุมอาคาร 2522 มาตรา 8(10), 9, 10)

ก3. ประกาศกรมโยธาธิการและผังเมืองกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ทรัพย์สิน

(ที่ออกโดยอาศัยอำนาจตาม พ.ร.บ.การผังเมือง 2518 มาตรา 15(3))

(ที่มีผลบังคับใช้อยู่ ณ วันที่ 20 มกราคม 2559)

(เงื่อนไข): เมื่อได้มีการออก ...

ข1. ประกาศกระทรวงมหาดไทยกำหนดบริเวณห้ามก่อสร้างอาคารฯ

(โดยอาศัยอำนาจตาม พ.ร.บ.ควบคุมอาคาร 2522 มาตรา 13)

ข2. ประกาศกรมโยธาธิการและผังเมืองกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ทรัพย์สิน

(โดยอาศัยอำนาจตาม พ.ร.บ.การผังเมือง 2518 มาตรา 15(3))

... (ฉบับใหม่) ขึ้นใช้บังคับในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ 10 พื้นที่ ดังต่อไปนี้

ตาก, มุกดาหาร, สระแก้ว, สงขลา, ตราด, หนองคาย, นครราชสีมา, เชียงราย, นครพนม, กาญจนบุรี (ตามประกาศคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ที่ 1/2558 และที่ 2/2558)

ข้อ 2. กำหนดให้ประกาศกระทรวงมหาดไทยและประกาศกรมโยธาธิการและผังเมืองที่ประกาศขึ้นใหม่ ตามข้อ 1 (ข1 และ ข2) มีผลบังคับใช้ต่อไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะมีการออก ...

ค1. กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมฯ (ตามกฎหมายผังเมือง)

ค2. กฎกระทรวงหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่กำหนดบริเวณห้ามก่อสร้างอาคารฯ (ตามกฎหมายควบคุมอาคาร)

... (ฉบับใหม่) ขึ้นใช้บังคับในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษทั้ง 10 พื้นที่ตามข้อ 1

ข้อ 3. ให้กระทรวงมหาดไทยเร่งดำเนินการออก ...

- กฎกระทรวงผังเมืองรวมฯ (ตามกฎหมายผังเมือง) (ค1 ตามข้อ 2)
- กฎกระทรวงหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่กำหนดบริเวณห้ามก่อสร้างอาคารฯ (ตามกฎหมายควบคุมอาคาร) (ค2 ตามข้อ 2)

... ให้สอดคล้องกับแนวทางการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษโดยเร็ว

ข้อ 4. คำสั่งนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 20 มกราคม 2559 เป็นต้นไป

ผลกระทบของคำสั่ง: เป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่การลงทุน โดยการลดข้อจำกัดทางกฎหมายเรื่องพื้นที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งเดิมอาจมีหลักเกณฑ์ข้อห้ามตามกฎหมายผังเมืองหรือกฎหมายควบคุมอาคารที่บังคับใช้ อยู่ในพื้นที่ที่มีการประกาศจัดตั้งเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและทำให้ไม่สามารถตั้งโรงงานบางประเภทได้ คำสั่งฉบับนี้จะนำไปสู่การออกกฎกระทรวงผังเมืองรวมและข้อกำหนดการควบคุมอาคารฉบับใหม่ที่เอื้อต่อนโยบายการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและบรรยากาศการลงทุน

ข้อสังเกตบางประการ:

1. แม้คำสั่งฉบับนี้จะไม่ได้มีผลเป็นการยกเว้นการบังคับใช้กฎหมายผังเมืองรวมและกฎหมายควบคุมอาคาร (ก1 ก2 และ ก3) โดยอัตโนมัติในทันที แต่จากเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในคำสั่ง สามารถคาดหมายได้ว่าจะมีการออกประกาศกระทรวงมหาดไทยและประกาศกรมโยธาธิการและผังเมือง (ข1 และ ข2) มาบังคับใช้ในเร็ว ๆ นี้ ผู้มีส่วนได้เสียจึงต้องติดตามตรวจสอบการออกประกาศทั้ง 2 ฉบับด้วย
2. การกำหนดให้ออกประกาศกระทรวงมหาดไทยและประกาศกรมโยธาธิการและผังเมือง (ข1 และ ข2) บังคับใช้ไปพลางก่อนในระหว่างดำเนินการออกผังเมืองรวมหรือกฎกระทรวงตามกฎหมายควบคุมอาคารฉบับใหม่ อาจเนื่องจากการใช้อำนาจออกประกาศสามารถทำได้โดยเบ็ดเสร็จรวดเร็วกว่าการตรากฎกระทรวง โดยเฉพาะในเรื่องการจัดกระบวนการมีส่วนร่วมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่ไม่มีกฎเกณฑ์กำหนด บังคับไว้
3. การที่คำสั่งฉบับนี้กำหนดบังคับให้กระทรวงมหาดไทยต้องเร่งดำเนินการออกผังเมืองรวมและกฎกระทรวง ตามกฎหมายควบคุมอาคาร (ค1 และ ค2) ให้สอดคล้องกับแนวทางการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยเร็ว เป็นการทำลายคุณค่าและหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนและขัดต่อเจตนารมณ์ของกฎหมาย ผังเมืองที่กำหนดให้รัฐต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและนำไปประกอบการพิจารณากำหนดประเภท และจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ที่ดินให้สอดคล้องกับเจตจำนงของประชาชนในพื้นที่ รวมถึงการคุ้มครองรักษา สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และสวัสดิภาพของสังคมด้วย
4. พื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ 10 พื้นที่ตามประกาศคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ที่ 1/2558 และที่ 2/2558 ประกอบด้วย (อ้างอิง: <http://www.nesdb.go.th/Default.aspx?tabid=527>)
  - (1) 14 ตำบลในอำเภอแม่สอด อำเภอพบพระ และอำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก
  - (2) 11 ตำบลในอำเภอเมืองมุกดาหาร อำเภอหว้านใหญ่ และอำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร
  - (3) 4 ตำบลในอำเภอรัฐประเศ และอำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว
  - (4) 3 ตำบลในอำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด
  - (5) 4 ตำบลในอำเภอสะเตา จังหวัดสงขลา
  - (6) 13 ตำบลในอำเภอเมืองหนองคาย และอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย
  - (7) 5 ตำบลในอำเภอเมืองนราธิวาส อำเภอตากใบ อำเภอเย็งอ อำเภอแว้ง อำเภอสุไหง-โกลก จังหวัดนราธิวาส
  - (8) 21 ตำบลในอำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน และอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
  - (9) 13 ตำบลในอำเภอเมืองนครพนม และอำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม
  - (10) 2 ตำบลในอำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี